

get Tage Nilsson, Eva Swahn, Håkan Arheden, Per Tornvall

369 Fallbeskrivning Även heterosexuella män kan få urinvägsinfektion av analsex
Per Herrström

PATIENTSÄKERHET

370 Nytt patientsäkerhetsprojekt drivs av professionerna: Protesinfektioner ska minskas till hälften
Miki Agerberg

När status och anamnes pekar på dissektion i aorta bör skiktröntgen utföras akut

371 Så bör kattbett behandlas
Miki Agerberg

DEBATT OCH BREV

372 Hur nytt är det med »lean health-care«? Decentraliserad, professionsstyrd vård kan leda oss på rätt kurs
Ed Varnauskas

373 Återstår att bevisa om »lean thinking« är till nytta i hälso- och sjukvården
Magna Andreen Sachs

374 »Vårdval Halland skapades för hallänningen«
Mats Eriksson, Catarina Dahllöf

Kommentar: Vad ska räcka för godkänt?
Marie Närlid

Foto: Don Titelman/Scanpix

KULTUR Ödekyrkogården i Enskede gård var begravningsplatsen för kolerans offer i Stockholm 1834. Sidan 379

Efterlyses: Halometer
Gunnar Nordenstam

375 Slutreplik om läkarutbildningen vid Karolinska institutet: Valfrihet kan inte ersätta klinisk baskunskap
Mia Johansson, Elin Nissilä Källström, Martin Rutegård

376 Poäng för fortbildning behövs inte
Hans Hjelmqvist, Kerstin Nilsson, Turid Stenhaugen

Klee äntligen hemma
Jean-Claude Vuille

377 Benmärgsbiopsi inte nödvändig för diagnosen PV
Johan Richter, Anders Lindmark, Ingemar Winqvist

Replik: Oklokt avstå från benmärgsbiopsins information
Jan Samuelsson, Björn Andreasson, Peter Johansson, Gunnar Birgegård

378 Korrekt men delvis missvisande om laboratorietest
Peter Horal, Örjan Strannegård

Replik: Testresultatens innebörd bör alltid begrundas
Attila Frigyesi

KULTUR

379 Observationsstudier från Stockholm i kolerans tid
Lars-Ove Farnebo

382 Näringslära via webben gav mersmak på kliniken
Ola Björgell

383 LEDIGA TJÄNSTER

386 PLATSANNONSER

400 MEDDELANDEN

402 INFORMATION FRÅN LÄKARFÖRBUNDET

W Artiklar märkta med W-sigillet har varit förhandspublicerade på lakartidningen.se

R Artiklar märkta med R-sigillet har genomgått referentbedömning. Varje manuskript granskas av minst en (ofta fler) av Läkartidningens stab av 220 fasta och 350 extraordinarie vetenskapliga experter. Granskningen av manuskript sker enligt internationella rekommendationer (www.icmje.org).

USA-trend möjlig att förebygga

Början av kroniska sjukdomar ökar kraftigt i USA enligt januari/februari-utgåvan av »Health Affairs«. Situationen diskuteras i en ledare i Lancet (2009;373:185). Fyrtiofyra procent av alla amerikaner har åtminstone ett kroniskt sjukdomstillstånd, och 13 procent har tre eller fler. År 2020 räknar man med att 157 miljoner amerikaner har mer än en kronisk sjukdom.

De vanligaste tillstånden är diabetes, hypertoni och hyperlipidemi. Andra vanliga tillstånd är depression, hjärtsvikt och cancer. Huvudledningarna till ökningen av kroniska sjukdomar är en ökande levnadslängd och en alltmer ohälsosam livsstil bland yngre och medelålders människor. Ledaren avslutar med att konstatera att kroniska sjukdomar är det största hotet mot hälsan i USA.

Även om situationen, på grund av bland annat bättre matvanor och mindre andel fattiga människor, är gynnsammare i Europa än i USA, är de nämnda kroniska sjukdomarna vanliga

även här. Vad kan vi då förvänta oss av framtiden? Trender i USA brukar ju efter en tid upprepa sig på den här sidan Atlanten.

Jag tror att vi har möjligheter att hindra en kraftig ökning av kroniska sjukdomar genom ett fortsatt bra förebyggande arbete som börjar tidigt – redan från graviditeten och genom spädbarnsåldern till skolåldern. En jämfört med situationen i USA mer jämlik och för alla tillgänglig hälso- och sjukvård är en mycket betydelsefull faktor.

Dock finns en paradox. Genom preventiva åtgärder och förbättrad behandling av akuta sjukdomstillstånd kommer vi oundvikligen att få fler äldre människor som kommer att ha kroniska sjukdomar av olika slag. Behovet av sjukvård i stort kommer med all sannolikhet inte att minska genom en bra förebyggande behandling – bara förskjutas till en för individen högre ålder. Och det är ju så vi vill ha det!

»Jag tror att vi har möjligheter att hindra en kraftig ökning av kroniska sjukdomar genom ett fortsatt bra förebyggande arbete som börjar tidigt ...«

Jan Östergren
medicinsk
huvudredaktör
jan.ostergren@lakartidningen.se